

RENAUD LEBLOND

Înotătorul de la
Auschwitz

Traducere:
Claudiu-Eduard Brăileanu

NICULESCU fiction

CUPRINS

Constantina, Algeria, vara anului 1928	11
Auschwitz, provincia Silezia, februarie 1944	14
Piscina <i>Sidi M'cid</i> , mai 1929.	18
Constantina, aprilie 1930	21
Paule, iulie 1930	23
Trenul Toulouse-Paris, 10 ianuarie 1944	26
Ultima etapă înainte de Pitchipoï.	29
Convoiul 66.	37
Auschwitz, prima zi.	40
Septembrie 1931. Pe locuri, fiți gata.	45
Pe muzica lui Cheikh.	49
Mai 1944. Simulacru.	53
Ianuarie 1933, marele salt.	57
Paule, primăvara anului 1934.	66
Regele apei	70
Aprilie 1935. Ispita Tel-Aviv-ului.	74
Auschwitz. În poduri.	76
Decembrie 1935	78
Paris, martie 1936.	80
Berlin, august 1936.	83
Decembrie 1936. Momentul duelului.	86
Octombrie 1937	89
Paris, decembrie 1937.	90
Nas turtit și ochi vicleni	97
Auschwitz. Lovituri de pumn	104
Paris, iunie 1940	110

Ianuarie 1941	113
Toulouse. Clubul <i>Dauphins</i>	116
Auschwitz. În numele fratelui.	120
Iunie 1941. Întoarcerea acasă.	122
Auschwitz. Înotând mai repede ca moartea	126
Record mondial.	132
Auschwitz. Împărțirea.	136
Vara anului 1942.	139
Toulouse, anul 1943	145
Auschwitz, infirmerie	152
Toulouse, 20 decembrie 1943	155
Tăcerea lui Forain.	160
Aprilie 1944. Sport liber	162
Iulie 1944. Cu brațele în cruce	166
Crăciun 1944. Auschwitz	170
Evacuare	173
Micul soldat.	174
Nu așa, Victor...	177
11 aprilie 1945.	185
Reîntoarcerea în lume.	187
Carnetul	192
Ultimul record.	197
Epilog	199
Ce s-a întâmplat cu ei?	203
Nota autorului.	209
Bibliografie	211

CONSTANTINA, ALGERIA, VARA ANULUI 1928

Nu-l vor arunca în apă. Lui Alfred nu-i place apa. Și doar le-a spus de o mie de ori. În fiecare sâmbătă, același ceremonial, aceeași procesiune: familia Nakache, de la mic la mare, coboară pe cărarea abruptă ce duce la piscina *Sidi M'Cit*, aflată în adâncul cheilor Rummel, din orașul Constantina, în estul Algeriei.

— Dacă vă spun că nu-mi place apa, lăsați-mă naibii în pace!

— Zi mai bine că ți-e frică. Parcă ești o curcă plouată, l-a luat peste picior vărul său, Gilbert.

Cel mai rău este că are dreptate. Alfred are treisprezece ani și marea îl înspăimântă, la fel ca piscinele, până și cele mai puțin adânci. Habar n-are de unde vine această fobie. Așezat pe marginea piscinei, se ține strâns de scara mică de oțel care coboară în apa albastră. Abia dacă reușește să-și înmoaie picioarele. Între timp, Prosper, fratele său mai mic, străbate bazinul înainte și înapoi, alternând stilurile bras și craul, făcând spre el tot felul de scâlâmbăieli după fiecare întoarcere.

Alfred se preface că nu-l vede, stând cu fața întoarsă spre soare, cu ochii pe jumătate închiși. Nici tatăl său, David, nu-i înnebunit după apă. Lui îi place doar să fie înconjurat de familie. Rose – mama vitregă a lui Alfred, care este, de fapt, sora mamei sale, plecată prea devreme la cer –, fiica sa, Georgette, apoi fiii și nepoții. Are o slăbiciune aparte pentru momentul picnicului, pregătit cu grijă de Sarah, bunica

minunată. În ciuda unei miopii severe și a unei inimi fragile, femeia dă dovadă de o inventivitate nemaipomenită pentru a satisface apetitul întregii familii.

În fiecare sâmbătă, de sabbat, este un ospăț pe cinste: triunghiuri de aluat cu multă carne, caviar de vinete, roșii uscate, încălzite de soare și sărate, humus, salate de portocale, plăcinte la cuptor pline de curmale, prăjituri cu trandafiri și flori de portocal... Copilul se așază pe marginea piscinei, la umbră, ferit de arșiță, suficient de aproape pentru a se bucura de spectacolul săriturilor în apă, al trupurilor bronzate întinse pe apă cu fața în sus, dar în același timp destul de departe de zgomotul de fond, pentru a-l auzi pe David spunând povești.

Dar despre meseria lui – director al casei de amanet din oraș – nu vorbește niciodată. Alfred a înțeles doar că tatăl său acordă împrumuturi celor mai nevoiași. În schimb, despre religie turuie întruna. David este credincios. Foarte. Și ține ca toată familia lui să învețe principiile iudaismului, textele sacre, *Talmud*-ul, *Tora*.

Lui Alfred îi este puțin rușine să recunoască, dar discursurile lungi îl cam plictisesc. Nu își poate imagina cum arată Dumnezeu despre care tatăl său vorbește. Sau unde se ascunde. De ce, mai ales, dacă este acolo, veghind deasupra capetelor noastre, nu împiedică toate nenorocirile din lume. Uite, să luăm la întâmplare, articolul de pe prima pagină a ziarului *La Dépêche de Constantine*, folosit pentru a împacheta fructele Rosei: atentatul din 22 ianuarie 1928. O bombă în plin centrul pieței a făcut trei morți, doi evrei și un musulman, și a rănit patruzeci. Oameni preocupați doar să-și facă la acea oră cumpărăturile, aflați în trecere, fără să ceară nimic nimănui.

Pe hârtia mototolită a ziarului citește, fără să înțeleagă pe deplin, că este vorba despre un nou atac împotriva cartierului

evreiesc, Kar Chara, cum îi spun ei, un labirint haotic de străduțe vechi de mii de ani, aflat în partea de jos a orașului, pe marginea stâncii, la opt sute de metri altitudine și care se termină pe Bulevardul Prăpastiei. *Ce făcea Dumnezeu în ziua aceea?* Alfred nu îndrăznește să-și întrebe tatăl. I-ar provoca prea multă suferință.

Ce-i place lui, acolo, pe marginea piscinei, este să vorbească despre fotbal cu Roger, cel mai mic dintre frați. De doi ani, urmăresc împreună succesele și înfrângerile Clubului Sportiv din Constantina, cea mai veche echipă din Algeria, de parcă ar fi vorba de *Real Madrid* sau de *Red Star*, clubul lor de suflet din Franța.

Jucătorul preferat al lui Alfred la *Red Star* este atacantul Paul Nicolas. Se spune că la *Saint-Ouen* nu are rival când vine vorba de străpungerea apărării adverse. Admiră viteza și forța lui. Prosper, în schimb, are o slăbiciune pentru portar, Alex Thépot. Spune că are arcuri sub tălpi. O privire de pisică. Și niște brațe care se alungesc pentru a prinde mingea din celălalt capăt al porții. Un magician, nu un om. Dacă vărul său, Gilbert, l-ar lăsa în pace cu înotul, Alfred și-ar dori ca aceste discuții aprinse de la *Sidi M'Cid* să nu se termine niciodată.

AUSCHWITZ, PROVINCIA SILEZIA, FEBRUARIE 1944

— Hai, în apă, Nakache! Nu ne face să așteptăm, tot statul-major este aici ca să te admire, bătrâne.

Ofițerul Müller, responsabil la Auschwitz de clădirea infirmeriei, jubilează. Nakache, deținătorul recordului mondial la 200 de metri bras, este distracția lui preferată. La fel ca și boxerul francez Victor Perez, cel mai tânăr campion mondial la categoria *muscă* din istorie, cunoscut aici de toată lumea sub numele de Young Perez sau Younkie.

Alfred se ridică agale de pe salteaua lui de paie, își îmbracă slîpul și își pune pijamaua, sub privirea batjocoritoare a lui Müller și a celor doi acoliți ai săi.

— Pune-ți asta pe umeri, nu e cald afară, îi spune Müller, întinzându-i o pătură.

Alfred nu suportă acest zâmbet. Ipocrit, plin de dispreț.

Ca și săptămâna trecută, se află în picioare, tremurând în fața bazinului cu apă maronie, acoperită de alge verzi. Bazinul este de fapt unul dintre cele trei rezervoare, de aproximativ cincisprezece metri lungime și șase lățime, împrăștiate prin lagăr pentru a combate incendiile.

Frigul îi pătrunde în oase, îl cuprinde cu totul. La fel și furia de a fi aici, o simplă marionetă a tortionarilor săi, jucărie jalnică pentru ofițeri în uniforme impecabile. Unul dintre ei ține un cronometru, celălalt o cameră de filmat.

Temutul *Obersturmführer* Schwartz, comandantul lagărului Auschwitz III, își freacă mâinile de satisfacție. *Apropiati-vă, doamnelor și domnilor, spectacolul va începe!*

— De data asta, micul meu Alfred, vei da totul. Zece lungimi de bazin în stil *fluture*. Dacă îți îmbunătățești ultimul record, vei primi o bucată de carne. Dacă nu, îți rezervăm o altă specialitate de-a noastră. Surpriză, micuțule Alfred, surpriză...

Alfred știe despre ce pedeapsă este vorba: gata cu traiul bun din infirmerie, urmează întoarcerea în baracă, la întuneric, în înghesuală, la supele scârboase. La țipetele insuportabile care sfâșie noaptea și străpung pereții.

— Ești pregătit, campionule?

Salvează-ți pielea, gândește-te doar la tine, nu la ei. De fapt, ei nici nu există. Vei înota, Alfred, îți vei scoate totul din minte, așa cum știi să o faci. Trăgând din răsputeri cu brațele, cu gura deschisă.

O împușcătură. Și iată-l deja scoțând capul deasupra apei, risipind mase de vegetație scârboasă. Aude râsete care i se diluează în urechi. Își ridică și mai sus umerii în aerul înghețat. Își frânge bazinul la fiecare mișcare, câștigă viteză la fiecare întoarcere. *Înot, Dumnezeule, înot bine și nu-i bag în seamă!*

— Ei bine, dragă Alfred, ce părere ai? urlă generalul.

Tânărul nu răspunde, ci așteaptă, cu mâinile înghețate sprijinite pe beton. Îi vede cum se consultă și cum zâmbesc mereu.

— Ai scos același timp, prietene! Va fi nevoie de o a doua probă pentru a decide...

Când este vorba să-i umilească pe alții, imaginația lor nu are limite. Un ofițer scoate un cuțit din teacă. Îl ridică spre cer, cu un gest hilar.

— Vom avea acum proba pumnalului, Alfred. Vino lângă noi!

Alfred iese din apă, trupul îi este amortit. Cu brațele încrucișate pe piept se apropie de călăii săi.

— Așadar, spune exaltat Schwartz, vom arunca acest pumnal în mijlocul bazinului. Groapa este adâncă, dar noi îți știm talentele. Jocul constă în a-l găsi și a-l aduce la suprafață în gură. Cu cuțitul între dinți, ai înțeles, Alfred? Ce probă minunată! Ca un câțel în fața stăpânului, îți vei slăbi fălcile și îl vei depune la picioarele noastre. Sau cel puțin așa sperăm, nenorocitul!

Alfred estimează că bazinul are cel puțin șase metri. Nu asta îl sperie, plămâniile lui sunt antrenate pentru un asemenea efort. Ceea ce îl îngrijorează este apa opacă, vâscoasă, prin care nu se vede nimic. Ca și cum ai căuta acul în carul cu fân. Nu are de ales decât să le ofere această plăcere sadică. Este ca toți ceilalți deținuți ai lagărului. La mila lor. Sclavul dorinței lor distructive. Și totuși, are norocul de a avea titluri, medalii, o recunoaștere internațională care îl face mai vizibil și deci mai puțin vulnerabil. Depinde doar de el să fie la înălțimea statutului său de privilegiat. Proba cuțitului între dinți. În mocirlă și în apa rece de 10°C.

Când ofițerul a aruncat pumnalul, a încercat să-i urmărească traiectoria și să identifice zona unde a căzut. I se pare că ușor spre stânga, la două treimi din lățimea bazinului. Îl privește pe general, ca și cum l-ar întreba dacă poate începe. Acesta îi face un gest ridicol, ca un fel de reverență, invitându-l să se arunce în apă. Plonjează imediat, aproape la suprafață, și se poziționează acolo unde crede că s-a scufundat cuțitul. Apoi se cufundă în abis, vertical. Coboară în necunoscut. Secunde lungi. Interminabile. Până când palmele îi lovesc fundul dur și vâscos.

Își saltă capul, nu vede la mai mult de un metru în față. Începe să pipăie suprafața, dă peste un morman de cărămizi, identifică ceea ce pare a fi o mistrie, băjbâie cât mai metodic

posibil, înainte, înapoi, la dreapta, la stânga, ținându-și respirația. *Unde e cuțitul, fir-ar să fie? Probabil că se distrează copios acolo sus, poate că mă cred deja inconștient sau pe jumătate mort.* Acum scotocește la întâmplare, cu mișcări tot mai largi, și, la vârful unui deget, simte în sfârșit o lamă înțepându-l. Întinde brațul și apucă obiectul. Cuțitul. Lama de cel puțin douăzeci de centimetri. Vor avea ceea ce vor: imaginea bolșevicului purtând cuțitul între dinți. Poate chiar, cu puțin noroc, va avea, ca în afișe, sânge curgându-i pe buze.

Se împinge cu toate puterile spre suprafață și țâșnește din apă ca un rechin înfuriat. Fotograful nazist îl mitraliază cu blițuri, iar generalul țopăie ca un copil, aplaudând frenetic. Alfred scuipă arma albă.

Nu a sângerat. Un soldat îl trage la marginea bazinului. Se ridică, clătinându-se, epuizat. În timp ce își recapătă simțurile, îi vede cum se îndepărtează și se afundă în *Mercedes*-ul lor strălucitor. Pentru ei, spectacolul s-a terminat.

În timp ce mașina pornește, *Obersturmführer*-ul coboară geamul și îi strigă:

— Felicitări, Nakache! Deseară vei avea dreptul la câteva perișoare în supă. Și izbucnind în râs, adaugă: Bucură-te! Săptămâna viitoare nu va fi la fel.

Alfred se înfășoară într-o pătură, incapabil să gândească, ca și cum ar fi străin de tot ce s-a întâmplat. Îi trebuie câteva minute bune înainte de a se urni din loc. Merge agale pe lângă barăcile sinistre și se îndreaptă spre infirmerie.

În jurul lui, o liniște mormântală.

TRENUL TOULOUSE-PARIS,
10 IANUARIE 1944

Asemenea unor mesaje aruncate în sticlă pe mare, femeile care nu sunt încâtușate lasă să alunece pe fereastra vagoanelor scrisori ce valsează pe lângă tren și își încheie cursa nebună cum pot: prinse în crengile copacilor, zdrobite sub roțile unei mașini sau abandonate pe mijlocul unui drum, suficient de vizibile pentru ca o mână miloasă să le ridice și să le ducă la destinație. Aceste scrisori vorbesc despre neliniștea unui drum sub supraveghere, trimit cuvinte de dragoste și încurajare, uneori doar sfaturi simple pentru a face față frigului iernii.

Presimțirea unui drum fără întoarcere, urgența unui strigăt de ajutor care nu îndrăznește să se numească astfel.

— Nu știi prea bine să scriu, ajutați-mă, vă rog, imploră Chaja, vecina lui Paule și a lui Alfred.

Ca și Paule, această femeie își ține copilul în brațe. Soțul ei este încâtușat la celălalt capăt al vagonului. Originari din micul sat Beguilossin, din Polonia, Chaja și Zelman fugiseră de nazism și își găsiseră refugiu în Haute-Garonne. El croitor, ea menajeră. Dar ocuparea zonei libere de către germani îi aruncase din nou într-o stare de nesiguranță, de pericol.

Paule o liniștește și scrie cu grijă câteva rânduri adresate familiei unde lucrase Chaja. Chaja era singură pe strada Saint-Louis, în Toulouse, când doi polițiști au venit să o aresteze. Își cunoaște foștii angajatori, un cuplu de medici, și știe că,

dacă va fi nevoie, aceștia îl vor anunța pe fratele mai mare al soțului ei, care se stabilise mai la sud, spre Carcassonne. Paule îi scrie adresa cât mai clar posibil.

Alfred, rămas deocamdată fără perechea de cătușe, își privește fascinat soția, acționând cu aceeași bunătate care îl cucerise încă din prima zi. Faptul că le-a regăsit, pe Paule și pe micuța lor Annie, după brutalitatea arestării și despărțirea de la închisoarea Saint-Michel, este deja o victorie.

Toată lumea îl recunoaște după chip în acest tren, unde sute de cetățeni din Toulouse sunt îmbarcați. Nakache este încă o stea, chiar dacă de puțină vreme nu mai este prezent în bazinul de înot. Oamenii îl privesc cu admirație, uneori cu stânjeneală. *De ce este și el în acest tren?* Chiar și jandarmii francezi care îl zăresc își feresc privirea.

Un tânăr, însă, nu ezită. Se numește Léon¹. Are douăzeci și trei de ani. Este însoțit de Louise, sora lui mai mare, rămasă în partea din față a vagonului, așezată. În ziua arestării lor, Louise reușise, dintr-un instinct rapid, să-și salveze fetița de cinci ani, făcând-o să treacă drept copilul portăresei. Acum știe că este în siguranță.

Léon se apropie de campion.

— Mă bucur că pot vorbi cu dumneavoastră. Vă urmăresc de doi ani, zâmbește el. Nemții au înnebunit.

— Dar tu cum te descurci? îi răspunde Alfred.

— Am fost telefonist la Toulouse, dar m-au dat afară. De atunci, mă descurc făcând lucrări mici, pe unde apuc. Mă descurc bine. Înainte de asta, nu eram decât un mic *poulbot*.

— Un *poulbot*?

¹ Conform mărturiei lui Léon Lehrer (n.a.).

— Un puști de Montmartre, dacă preferați. Acolo am învățat să cânt. Îmi petrec viața cântând. Unii oameni se roagă când le este greu, alții plâng, iar alții tac. Eu, eu prefer să cânt!

— Ai perfectă dreptate, bătrâne! Și părinții tăi unde sunt?

— Au rămas la Paris.

— Nu este prea periculos?

— Au o mică prăvălie de țesături chiar vizavi de sediul poliției din arondismentul XVIII. Cine știe de ce, comisarul a promis că îi va proteja. Ai mei au încredere în el și nu s-au declarat niciodată evrei. Poate că l-a impresionat trecutul tatălui meu: român, angajat în armata franceză în tranșee, socialist convins, naturalizat francez, tată a cinci copii... Și fără niciun sfanț!

— Este foarte posibil, aprobă Alfred, în timp ce trenul încetinește din nou, apoi se oprește.

— Aș profita de ocazie să-mi iau tâlpășița, șoptește Léon, privind în toate direcțiile. Dar Louise, sora mea, nu încetează să repete: *Nu pot să fug, nu pot să fug...* În gara din Matabiau, era un haos total, am fi putut scăpa.

— Nu-ți asuma riscuri, Léon. Și ai grijă de Louise.

Trenul Toulouse-Paris se mișcă precum melcul. Îi ia douăzeci și patru de ore să ajungă la gara Austerlitz. Pe peron, în timp ce zorii abia se ivesc, jandarmeria înconjoară deținuții și îi conduce către zecile de autobuze rechiziționate.

Dar încotro? Nimeni nu știe.

Parizienii care pleacă la muncă par să nu bănuiască nimic. Să nu fie îngrijorați de nimic.

CONVOIUL 66

20 ianuarie 1944. Drumul este îngrozitor. Aerul irespirabil. Înghesuiți într-un vagon de vite, sunt cufundați în întunericul cel mai adânc. Abia dacă se zărește o rază de lumină printre scândurile ușii glisante. Setea începe să-i chinuie rapid. Gâturile li se usucă, buzele par să se îngroașe, limbile să se întărească. A doua zi, mirosul de urină și excremente este pretutindeni. Sunt mai bine de o mie de oameni⁶. Alfred nu îi dă drumul mâinii lui Paule, care o ține strâns pe Annie în brațe. Annie, căreia, înainte de plecare, i-au smuls jucăria de pluș. Un cățeluș negru. Annie, abia trecută de doi ani.

Ce să-i spună fetiței lor? Că nu este nimic: nimic altceva decât un moment greu, care durează prea mult, dar jurăm, promitem, poți avea încredere în mama și tata, totul se va termina în curând. Mâine va fi lumină. Mâine soarele își va revărsa razele aurii peste vasta câmpie a lui Pitchipoï, unde Annie se va putea juca în primele bătăi cu bulgări de zăpadă.

Trei zile și două nopți. *În jurul lor copiii plâng, părinții se roagă, bătrânii și bolnavii gem...* Trei zile și două nopți în duhoare, teroare și căldura insuportabilă a trupurilor lipite unele de altele într-un spațiu lipsit de aer. Deodată, osiile trenului încep să scrâșnească. Trenul frânează, apoi se oprește brusc. Este noaptea dintre 22 și 23 ianuarie. De departe se aud lătrături de câini și vocile răstite ale soldaților germani apropiindu-se.

⁶ Convoiul transportă 1.153 de persoane, dintre care 144 de copii mai mici de 14 ani și 81 sub nouă ani (*n.a.*).

Cu un zgomot asurzitor, ușile vagonului se deschid larg. Vântul înghețat le biciuie pielea, lumina albă a proiectoarelor uriașe, îndreptate spre trupurilor lor adormite, le arde pupilele. Alfred nu știe cât este ceasul – nimeni nu mai știe ora de la plecarea din Drancy –, dar trebuie să fie între miezul nopții și ora unu dimineața.

— Mai repede! Hai, coborâți pe peron, mai repede! urlă un ofițer SS, ale cărui ordine se amestecă cu mârâitul câinilor agitați.

Alfred îi strânge mâna lui Paule, o ajută să sară peste treaptă, în timp ce bătrânii istoviți se prăbușesc pe peronul înghețat. Soldații îi împing pe cei care încearcă să-i ridice. Unii vor muri aici. Chiar în fața lor. Într-un gest disperat, întind mâinile spre copiii lor. Alfred îi privește cu tandrețe, oferindu-le prin ochii lui și un zâmbet forțat toată dragostea pe care o are în el, dar deja ofițerul îl împinge brutal și îi smulge mâna din mâna lui Paule.

— Ea și copilul, la dreapta, *rechts*, tu, la stânga, *links*. Mai repede!

Iată-i pe două coloane, la o distanță de doar câțiva metri ce i se par o prăpastie. Privirile lor se atrag ca și cum ar face dragoste, își vorbesc știind că nici unul, nici celălalt, în acest concert de țipete și plânsete, nu poate distinge vreun sunet. Buzele lor crăpate conturează cuvinte imposibile. Din nou, Alfred este împins înainte. Bărbații sunt separați fără menajamente spre coloana din stânga. Un soldat îl examinează, vorbește la urechea șefului său, care vine spre el. Paule și Annie sunt acum în afara câmpului său vizual. Are impresia că au fost îndreptate către un camion acoperit cu prelată.

— Nakache, așa-i? îl întreabă ofițerul.

— Da, domnule. *Ich bin Nakache. Ich bin ein Schwimmer.*

— Marele campion Nakache! Dar e o plăcere să vă avem aici! Arătați destul de bine după această călătorie lungă.

Alfred schițează un zâmbet, în timp ce furia îi răsucește stomacul. Ar vrea să-i sară la gât, să-l oblige să repete acele cuvinte mios-îngrozitoare de nenorocit atotputernic în timp ce-l strânge de gulerul lui apretat, să-i smulgă zvastica și să-l facă să o înghită. Dar ofițerul nu mai este acolo.

— Ai noroc, prietene, îi șoptește la ureche un bărbat mic de statură, de vreo patruzeci de ani, cu un accent sudic și un costum gri, prea scurt.

În mijlocul acestui haos, omul acesta pare să rămână calm.

— Pe noi ne vor pune la muncă.

— Dar soția și fiica mea?

Își pleacă puțin privirea și îl prinde pe Alfred de umăr.

— Nu te mai gândi la asta, nimeni nu știe. Cel mai bine este să te faci util. Au nevoie de noi. Cum le cheamă pe soția și fiica ta?

— Paule și Annie.

— Și pe tine?

— Alfred.

— Le vei regăsi, Alfred.

Este împins spre un camion. Vehiculul parcurge vreo zece kilometri pe drumuri accidentate, trece pe lângă un orașel numit Monowitz, apoi se oprește la intrarea unui lagăr. În depărtare, în penumbră, Alfred zărește turnurile fumegânde ale unei fabrici gigantice.

Oare acolo ne trimit să muncim?

AUSCHWITZ, PRIMA ZI

— Dezbrăcați-vă! urlă SS-iștii.

La fel ca toți ceilalți, Alfred își dă jos hainele și rămâne gol, complet gol, sub zăpada care cade cu fulgi mari. Gol la -20 °C, tremurând din cap până-n picioare. Așteaptă ore în șir să se întâmple ceva. *Dar ce... ?* Câteva rânduri mai în față, un SS-ist trece prin dreptul lui Léon și îi dă o lovitură violentă cu patul puștii în față.

— Ăsta-i nebun! se revoltă electricianul, încercând să-și steargă sângele cu mâna.

În dreapta sa un deținut se întoarce spre el:

— Nu. Ți s-a spus să rămâi *complet gol* și tu ți-ai păstrat ochelarii.

Apoi ușa barăcii din față lor se deschide brusc.

— Înăuntru, *schnell!* răcnește șeful de bloc.

Deținuții sunt forțați să urce pe niște bănci. Dintr-odată, apar niște bărbați cu mașini de tuns. Misiunea lor este să-i radă complet: picioare, zone genitale, piept, subsuori, cap, sprâncene. Pe creștet, în mijloc, lasă *zero-zero*. Îi spun autostradă... Apoi li se ordonă să iasă și să se îndrepte spre o altă baracă. Un bloc împărțit în două.

De o parte, baia de aburi, unde țevile eliberează un abur arzător; de cealaltă, camera. Un duș fierbinte-înghețat, timp de ore întregi pentru a le curăța trupurile de orice parazit, cu scopul de a preveni răspândirea tifosului. Unii nu rezistă. Cadavrele lor sunt aruncate în camioane.

În fața lui Alfred și a celorlalți deținuți, *Blockältester*, șeful blocului, se urcă pe un scaun înalt. Îmbrăcat într-un costum negru, pare în plină formă. Cei două sute de deținuți sunt încă goi. Șeful îi șoptește ceva asistentului său. Acesta se întoarce cu un baston de piele și o lopată uriașă. Șeful îi face semn unui deținut să iasă din rând și să se apropie. Sărmanul, ales la întâmplare, se supune. În momentul în care ajunge în fața marelui șef, o ploaie de lovituri de baston cade peste el. Nu una, ci trei, cinci, zece... Sunt atât de violente încât omul se prăbușește. *Blockältester* coboară de pe scaun, lasă bastonul, ia lopata cea mare. O pune de-a curmezișul pe gâtul omului căzut, un picior de o parte, unul de cealaltă. Apoi se leagănă. Se face liniște totală. Léon și ceilalți prizonieri abia îndrăznesc să mai respire. Tocmai au asistat la prima lor execuție. *Blockältester* se ridică și returnează uneltele. Explică, de parcă ar mai fi nevoie, că el este șeful. Că îi poate ucide pe toți. Unul câte unul. Este dreptul său.

Din nou, sunt forțați să meargă sute de metri prin zăpadă. Îi așteaptă acele de tatuaj. Înmuiate în cerneală, ele gravează un număr din șase cifre. Un tatuaj indestructibil. O marcă a infamiei, pe pielea lor zdrobită, pentru totdeauna. Foarte repede, individul cu tatuajele îl recunoaște pe Nakache. Dar Nakache, campionul, nu mai are niciun nume. Este redus la un număr: 172763. Îi urează noroc. Fără ostilitate, cu o curiozitate ironică.

La ieșire, toți sunt direcționați spre un munte de pijamale vechi, purtate de alții înaintea lor. Pijamale vărgate, negre de murdărie și urme de fecale, din cauza dizenteriei. Li se dă și o șapcă și o pereche – adesea cu mărimi diferite pentru fiecare picior – de saboți de lemn. Fără cămăși, fără chiloți,

fără șosete. Nimic altceva decât acest petic de țesătură aspră și murdară pentru a-i proteja de iarnă și de apelerile nesfârșite.

După ce se îmbracă, Alfred este tras din coloană de un ofițer.

— Ești solid și oamenii te recunosc. Te vom repartiza la infirmeria centrală, în serviciul profesorului Waitz. Alsacian. O somitate în medicină. Se ocupă de dispensarul blocului 18. Vă veți înțelege de minune.

Alfred înțelege atunci că a scăpat de ce era mai rău. În grupul lui de prizonieri, în timpul așteptării nesfârșite, limbile s-au dezlegat. Prizonieri repartizați la curățarea zăpezii au reușit să vorbească cu unii dintre ei pe drum, sfidând vigilența gardienilor. Au descris barăci îngrozitoare, paturi din scânduri pline de păduchi, refugii pentru șobolani, molii și gândaci. Un singur lighean pentru nevoile tuturor. Fără lumină, fără pic de aer. O supă de-ți vine să vomیți. Zilnic mor acolo oamenii de epuizare și malnutriție și sunt evacuați ca niște carcase de vite, aruncați în containere pentru a fi arși departe de ochii lumii.

Astea sunt, deci, coșurile acelea înalte care scuiă fum negru pe cerul de un albastru imaculat: cuptoare. Crematorii. Se spune că ar fi trei.

Mergând printre blocuri, simt cu toții gustul acela acru care li se lipește de gât și le răscolește stomacul. Mirosul verde, greșos, al morții.

Un bărbat de vreo șaiszeci de ani, Élie, cu privirea limpede și brațele scheletice, repetă cu o voce stinsă către Alfred și ceilalți din jur: aici, în lagărul de la Auschwitz, evreii sunt trimiși, în grupuri mari, în camere de gazare, apoi reduși la cenușă. De unde știe? Le povestește că în urmă cu doi ani, era inginer-șef la Direcția Drumurilor și Lucrărilor Publice

din Paris. Dat afară din administrație, a păstrat legătura cu unul dintre consilierii ministrului de echipamente, care l-a avertizat de mai multe ori:

— Ai scăpat de marea razie de la Vel' d'Hiv', dar poliția perie acum tot teritoriul, inclusiv sudul Loarei, în zona liberă. Toți evreii arestați sunt trimiși la Drancy, apoi, cu trenuri speciale, în lagăre din Germania sau Polonia, unde sunt gazați sistematic.

Multă vreme Élie a fost ascuns de o familie de industriași catolici, în Paris, pe rue de l'Université. Apoi, în cele din urmă, a fost prins, știind prea bine ce soartă îl așteaptă.

Alfred se desparte de Élie și de acest grup, trupuri deja epuizate care par să nu mai creadă în nimic. În lumina vagă de la asfințit, îi vede îndepărtându-se fără să știe dacă îi va mai revedea.

Paule, Annie, unde sunteți voi oare? Unde sunteți, iubirile mele? Alfred cunoaște puterea lui Paule, știe că ea va găsi cuvintele potrivite pentru a o liniști pe Annie, pentru a-și îmbuna torționarii, pentru a rămâne în viață. Ea și copilul lor. Va vorbi despre el, da, asta va face. *Sunt soția lui Alfred Nakache, îl știți, marele campion, regele stilului fluture, iar ea este fiica lui, nu-i așa că-i seamănă?* Le va spune și că este profesoară de gimnastică, că poate preda lecții soțiilor ofițerilor, că ar putea fi de folos pe acest frig tăios. Alfred este sigur că deja le-a spus asta. Și că, datorită celor câteva cuvinte în germană pe care le cunoaște, ei au înțeles.

Ar vrea atât de mult să știe în ce baracă se află ele. Lagărul se întinde cât vezi cu ochii. Poate a fost repartizată la fabrica IG-Farben, de cealaltă parte a sârmei ghimpate? Așa a spus și Élie. Compania de cauciuc angajează bărbați și femei sănătoși. Ea este tânără, frumoasă, plină de viață. Sigur au

remarcat-o. Se spune că, la plecarea și întoarcerea de la muncă, un ansamblu țigănesc cântă pentru a-i încuraja. Măine îl va întreba pe profesorul Waitz cum ar putea afla vești despre ele.

Prima noapte la Auschwitz. Prima noapte albă. Albă ca pământul înghețat din jurul lor. Orele trec, ochii săi rămân larg deschiși. Oboseala nu schimbă nimic, îi este imposibil să adoarmă. *Ce caut eu aici, în acest infern? Tată, ce îți spune bunul Dumnezeu?*

Este o greșeală, desigur. Toate acestea nu sunt reale. O greșeală.